

Mateřská škola Velké Meziříčí, příspěvková organizace
Čechova 1523/10, 594 01 Velké Meziříčí

Strategie rozvoje gramotnosti dětí

2026/2027

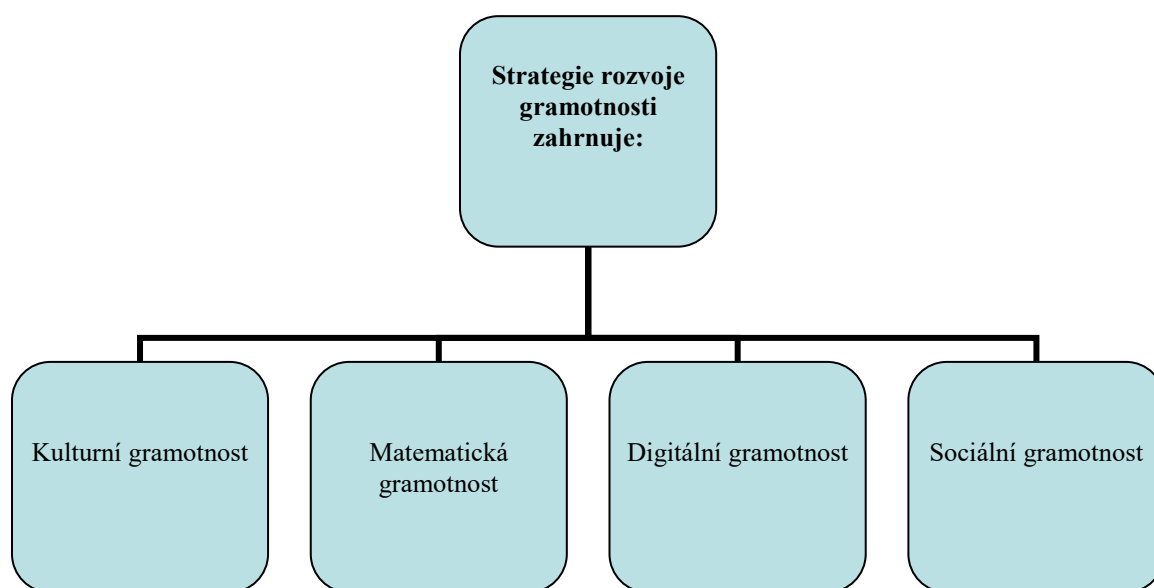
Mgr. Zdeňka Požárová

Úvod

Strategie rozvoje gramotnosti se zabývá vytvářením podmínek pro rozvoj osobnosti dítěte a jeho přípravu pro vstup do základní školy.

Pokud jsou tyto podmínky co nejlépe nastaveny, vstup dítěte do školy je mnohem jednodušší. Změna, která dítě čeká vstupem na vyšší vzdělávací stupeň, je z pohledu dospělého prostě přirozenou záležitostí, ale pro dítě je to obrovský krok do neznáma – nová budova, noví lidé, nové požadavky v režimových prvcích, nové metody práce a přístupy. Dítě čeká obrovské osamostatnění a řešení mnoha do té doby pro něj nezvyklých situací a problémů. I vzdělávací požadavky jsou mnohem náročnější, vzdělávání již není zábavnou záležitostí, jako tomu bylo v mateřské škole. Dítě nemá možnost volby v takovém rozsahu, učivo musí zvládnout. A to, jak je ke zvládnutí školní vzdělávací nabídky připraveno, je ovlivněno mírou vlastní gramotnosti v různých oblastech vzdělávání.

Dítě musí v první řadě zvládnout svoji řeč a komunikativní schopnosti, ovládat motorické schopnosti, ať už jemné či hrubé, mít povědomí, jak pracovat s počítačem, vyhledávat informace v médiích, jako jsou časopisy, encyklopedie, internet. Zároveň je třeba, aby jeho sebevědomí nebylo případnými neúspěchy snižováno. Na místě je i přístup v oblasti motivace, sociální flexibility, adaptace apod. Předškolní dítě by na konci docházky do mateřské školy mělo být schopné reálně se vypořádat s nadcházejícími změnami a navázat tak na základy, které mu ve vzdělávání byly položeny v rodině a v mateřské škole.

Důležité propojení všech vzdělávacích oblastí

Kulturní gramotnost

Ve výchově a vzdělávání tvoří kulturní gramotnost jednu z cílových kategorií, která zahrnuje kromě počáteční čtenářské a literární gramotnosti i gramotnost mediální, cizojazyčně komunikační a grafomotorickou.

Při rozvíjení všech složek kulturní gramotnosti v mateřské škole jde především o rozvoj komplexních jazykových kompetencí s důrazem na komunikační poznávací a expresivní funkce. Ty jsou v tomto věku dětem vlastní a lze je rozvíjet praktickou činností a používáním. V důsledku toho se přirozeným nástrojem každodenní sociální a kulturní komunikace může stát vedle mluvené řeči i řeč psaná.

Nabídka:	• bohatá nabídka a kulturně podnětné prostředí
	• denní jazykové chvilky (písmeno na začátku slova, dělení slov, jazykolamy apod)
	• činnosti zaměřené k vytváření pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii)
	• hry se zaměřením na paměť mechanickou, logickou, obraznou i pojmovou
	• hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční, dramatické)
	• námětové hry a činnosti
	• čtení před spaním – poslech příběhů a pohádek
	• hra „Na básníky“ - rýmování
	• obrázkové čtení
	• návštěva knihovny ve Velkém Meziříčí
	• návštěvy výstav ve Velkém Meziříčí - ZŠ, ZUŠ, městská knihovna
	• návštěvy divadelních představení
	• společenské aktivity odloučených pracovišť, Vítání občánků, Vítání jara ve Velkém Meziříčí
	• grafomotorická cvičení, pracovní listy
	• předlogopedická příprava
	• důležité propojení všech vzdělávacích oblastí

Matematická gramotnost

S čísly a geometrickými tvary se každý člověk běžně setkává, ať je jeho vztah k matematice jakýkoliv. Avšak správně pochopit, co to číslo vlastně je a jak se s ním pracuje, je náročnější. K tomu, aby se u dětí správně vytvořily číselné a geometrické představy, je třeba, aby měly od nejútlejšího věku dostatek podnětů k jejich vytváření a aby systém vytváření pojmů nebyl narušován nekompetentními zásahy. Určitá úroveň matematické gramotnosti patří mezi klíčové kompetence každého člověka. Matematickou gramotnost vnímáme nejen jako schopnost počítat s čísly, ale má daleko širší dimenzi, jež vychází z integrovaného vzdělávání, jehož smyslem je podpora rozvoje a učení dětí. Pro úspěšnost dětí v matematice je tato cesta neoptimálnější. Matematické představy a jejich vytváření nejsou odděleny od ostatních činností dětí, které běžně provádějí, ale jsou s nimi úzce spojeny.

Nabídka:	• záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování velikosti, barvy, tvaru
	• manipulace s předměty, zkoumání vlastností
	• konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání)
	• činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce
	• hry a činnosti zaměřené na orientaci v prostoru a rovině
	• hry a činnosti zaměřené k seznamování s číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství)
	• řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
	• hry se zaměřením na paměť mechanickou, logickou, obraznou i pojmovou
	• činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem, přibližující přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí
	• práce s předměty, skládačkami, labyrinty, experimentování
	• návštěva ukázkových hodin ZŠ ve Velkém Meziříčí
	• důležité propojení všech vzdělávacích oblastí

Digitální gramotnost

Cílem v oblasti počítačové gramotnosti dětí předškolního věku je naučit děti, ale i rodiče zdravému přístupu k informačním technologiím a hravou formou podporovat počítačovou gramotnost předškoláků. Speciální softwarové programy, kterými jsou počítače vybaveny, napomáhají rozvíjet znalost jazyka, matematiky, vědy a humanitních oborů. U nejmenších dětí je rozvíjeno logické myšlení a zájem o exaktní vědy, různé programy procvičují početní prostorové a časové představy, přispívají k rozvoji jazykového vyjadřování, podporují fantazii, představivost, tvořivost a umožňují experimentování. Rozšiřují znalosti dětí o přírodě, o světě, podporují děti v touze po poznání a vedou je k potřebě získat další informace o problému. Digitální gramotnost zahrnuje i gramotnost informační.

Nabídka:	• dotace MŠMT na digitalizaci pomůcek pro děti – 8 000,- Kč na pedagogického pracovníka při úvazku 1,00
	• využívání počítačů pro děti ve třídách odloučených pracovišť, spolupráce s městským úřadem a knihovnou, se ZŠ ve Velkém Meziříčí
	• nabídka vzdělávacích počítačových programů
	• vyhledávání informací na internetu
	• propojování vhodných témat s prací na počítači, tabletu, práce s mobilním telefonem a dalšími digitálními pomůckami
	• vyhledávání informací v časopisech, encyklopediích, jejich třídění, řazení
	• důležité propojení všech vzdělávacích oblastí

Sociální gramotnost

Cílem sociální gramotnosti dětí předškolního věku je pěstovat v dětech sociálně emoční kompetence, kam patří sebekontrola, vnitřní motivace k učení, schopnost spolupracovat nejen se svými vrstevníky v rámci stejné věkové skupiny, ale i respektovat a spolupracovat s dětmi v rámci heterogenní třídy. Soužití dětí ve třídě napomáhá v situacích, kdy se vyžaduje týmová spolupráce, řešení problémů, vzájemná tolerance a pochopení. Sociální gramotnost zahrnuje i posilování, kultivování a obohacování vzájemné komunikace a pohodu vzájemných vztahů.

Nabídka:	• běžné verbální i neverbální aktivity
	• sociální a interaktivní hry
	• společenské hry a aktivity nejrozličnějšího zaměření
	• kooperativní činnosti
	• společná setkávání s rodiči, s dětmi s mateřských a základních škol
	• společné aktivity podporující sbližování dětí – společná divadelní představení, výlety, soutěže, sportovní a hravá odpoledne
	• hry, přirozené a modelové situace
	• četba, vyprávění a poslech pohádek i příběhů s etickým obsahem i poučením
	• hry a činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije
	• důležité propojení všech vzdělávacích oblastí

Strategii rozvoje gramotnosti dětí zpracovala Mgr. Zdeňka Požárová. Projednáno na poradě vedení 27.8. 2026

Ve Velkém Meziříčí 27. 8. 2026

Mgr. Zdeňka Požárová